

El Sistema Mètric Decimal

Josep Lluís Doménech

Professor de l'IES Antoni Llidó · Xàbia

La diversitat de mesures usades en els diferents llocs ha estat vista des de sempre com un obstacle per al comerç i per a l'establiment dels impostos. Tant és així que les iniciatives a favor de la unificació vénen de ben lluny en el temps. Tenim constància dels intents realitzats a Castella entre d'altres per Alfonso X, Juan II i Felipe II. No serà fins al segle XVIII quan els revolucionaris francesos, amb l'establiment del sistema mètric decimal, posaren les bases per a la unificació desitjada.

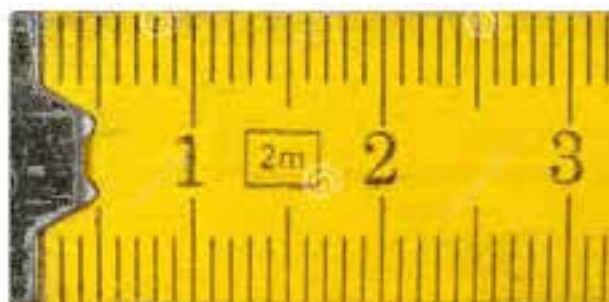
La implantació del sistema mètric decimal és una història llarga i plena d'entrebancs i dificultats, una història que en alguns llocs encara no ha acabat (a hores d'ara la primera potència mundial, EUA, és un dels tres països que encara no l'ha adoptat). Podem agafar com a data d'inici el 1790, moment en què Charles Maurice de Talleyrand, llavors President de l'Assemblea Constituent francesa, va fer una proposta revolucionària: l'establiment d'un sistema metroloògic nou, un sistema que, defensava Talleyrand, en estar basat en la natura, seria acceptat arreu del món i es convertiria en universal. Una altra novetat del nou sistema era que es proposava utilitzar com a escala per als múltiples i submúltiples la decimal.

El 1791, l'Acadèmia de Ciències de París nomenà la Comissió que havia d'establir el nou patró de longitud. Si bé alguns defensaren l'adopció com a unitat de longitud la del pèndol que bat segons en la latitud de 45° , finalment, la Comissió decidí referir-la a la longitud d'un meridià. És així que s'encarregà als astrònoms Jean Baptiste Delambre i Pierre Mechain mesurar un tros del meridià que passa per Dunkerque i Barcelona (en el número 9 de DAUALDEU vàrem tractar amb extensió els treballs realitzats al respecte). El 1798, una vegada acabats els treballs, l'Institut de França convocà una reunió internacional per tal de validar els resultats obtinguts i establir la llargària del nou patró, el metre. Un patró que serviria de base per a determinar a més els patrons de superfície, volum, capacitat i massa. A aquesta mena de congrés científic assistí l'oliver Gabriel Ciscar com a encarregat de la representació espanyola. A la tornada, Ciscar escrigué una *Memòria* on defensava la introducció del nou sistema, tot i que adaptant-lo a les peculiaritats espanyoles.

El 10 de desembre de 1799, en un decret de Napoleó, França adoptava el Sistema Mètric Decimal. Tanmateix, des del primer moment hi hagué el convenciment que, si bé des del punt de vista científic el sistema tenia avantatges (uniformitat,

Durant més d'una centúria l'ús que la gent feu del sistema mètric fou puntual, limitat a actes administratius.

No va acabar d'imposar-se fins ben avançat el s. XX.

precisió... de les mesures), a la població li resultaria difícil d'acceptar-lo. Les resistències es manifestaren fins i tot a la mateixa França. Tant és així que, el 1813, el mateix Napoleó dictà un decret segons el qual França tornava a les mesures antigues. No va ser fins el 4 de juliol de 1837 quan Lluís Felip I retornava definitivament al sistema mètric decimal. La resta de països l'adoptaren entre la segona meitat del segle XIX i les primeres dècades del XX. A Espanya, fou el 19 de juliol de 1849 quan Isabel II sancionà la *Ley de Pesas y Medidas* per la qual s'adoptava el sistema mètric decimal.

No obstant això, hem de distingir entre la implantació legal del Sistema Mètric i el seu ús per part de la població, la seua acceptació; i és que aquesta no anà emparellada a aquella. Malgrat els esforços de l'Administració, durant més d'una centúria l'ús que la gent feu del sistema mètric fou puntual i es limità als actes purament administratius (i això no sempre), majoritàriament, la població continua utilitzant el sistema tradicional, sobretot, pel que fa a les mesures agràries. No seria fins l'última part del segle passat quan podem dir que s'imposà el sistema mètric.